

Sygn. akt VIII U 409/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016 r. w Gliwicach

sprawy G. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek odwołania G. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 grudnia 2015 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej G. S. prawo do odsetek ustawowych od różnicy pomiędzy ratami renty rodzinnej

w związku z chorobą zawodową i ratami renty rodzinnej bez związku z chorobą zawodową za następujące okresy:

- od rat renty za okres od 11 lutego 2014 roku do 28 lutego 2015 roku - od dnia 21 lutego 2015 roku do dnia wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku,

- od rat renty za okres od 1 marca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku - od dnia 21 każdego miesiąca do dnia wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku poczynając od 21 marca 2015 roku;

2. oddala odwołanie w pozostałej części;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej G. S. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. VIII U 409/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wykonał prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 20 lutego 2015 roku, sygn. akt VIII U 1428/14 i przyznał odwołującej prawo do renty rodzinnej po mężu, zmarłym wskutek choroby zawodowej, od 11 lutego 2014 roku. Zakład nie przyznał odsetek.

Ubezpieczona G. S. w odwołaniu domagała się zmiany decyzji i przyznania jej odsetek ustawowych od wypłaconych rat renty rodzinnej będących różnicą pomiędzy wypłaconą ubezpieczonej rentą rodzinną a należną - zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 lutego 2015 roku, sygn. akt VIII U 1428/14. Ponadto domagała się obciążenia kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego. Na rozprawie w dniu 13 maja 2016 roku sprecyzowała, że domaga się odsetek od 11 lutego 2014 roku.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS powinien wydać decyzję w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W niniejszej sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 października 2015 roku wpłynął do Oddziału 8 grudnia 2015 roku. Decyzja została wydana w terminie 30 dni od tej daty i odsetki nie należą się.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 19 maja 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił G. S. prawa do renty rodzinnej z tytułu choroby zawodowej po zmarłym w dniu (...) roku mężu A. S. (1). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że lekarz orzecznik ZUS ustalił, że zgon męża wnioskodawczyni nie miał związku ze stwierdzoną u niego chorobą zawodową, dlatego nie było podstaw do przyznania dochodzonego prawa.

W odwołaniu od powyższej decyzji, wnioskodawczyni wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do renty rodzinnej po mężu A. S. (1) z ubezpieczenia wypadkowego oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania z tytułu kosztów zastępstwa adwokackiego według przedłożonego spisu lub norm przepisanych.

Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygn. akt VIII U 1428/14. W sprawie tej Sąd ustalił, że A. S. (1) był mężem wnioskodawczyni G. S.. W okresie od 1977 roku do 1985 roku pracował w (...) S.A. KWK (...) jako spawacz-sygnalista. Decyzją z dnia 25 października 1985 roku Państwowy Inspektor Sanitarny w K. stwierdził u A. S. (1) chorobę zawodową - pylicę płuc. W trakcie badania w dniu 26 lutego 1985 roku w Klinice (...) w Z. uznano inwalidztwo ubezpieczonego III grupy z tytułu przewlekłego nieżyty oskrzeli. Wobec opinii biegłych z dnia 28 lipca 1986 roku, uznającej związek przyczynowy pomiędzy przewlekłym nieżytem oskrzeli i pylicą, wyrokiem Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 10 września 1986 roku przyznano ubezpieczonemu prawo do renty inwalidzkiej trzeciej grupy z tytułu choroby zawodowej od dnia 1 sierpnia 1985 roku. Wobec przebytego udaru niedokrwiennego mózgu z porażeniem połowicznym lewostronnym w maju 1996 roku ubezpieczony został zaliczony do I grupy inwalidzkiej. A. S. (1) zmarł w dniu 11 lutego 2014. Przyczyną zgonu wyjściową była miażdżycza uogólniona, przyczyną wtórną natomiast przewlekła niewydolność oddechowa, pylica, przyczyną bezpośrednią niewydolność krążeniowo-oddechowa. Długoletni przebieg pylicy w postaci zmian rozsianych w płucach powodował postępujące włóknienie, a tym samym wzrost oporów w krążeniu małym, co w efekcie skutkowało niewydolnością krążenia. Choroba zawodowa miała wpływ na rozwój innych somatycznych przewlekłych chorób u zmarłego. Pylica płuc była u A. S. (1) współprzyczyną zgonu.

W powyższej sprawie Sąd stwierdził, że z treści art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) wynika, że dla uznania, iż śmierć ubezpieczonego nastąpiła wskutek choroby zawodowej, wystarczy ustalenie, że stwierdzona choroba zawodowa stanowiła jedną z przyczyn jego zgonu. Sąd podzielił tym samym pogląd orzecznictwa, zgodnie z którym, jeżeli zgon pracownika nastąpił wskutek różnych chorób, z których przynajmniej jedna była chorobą zawodową, to członkom jego rodziny przysługuje renta rodzinna na podstawie przepisów w/w ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.10.1978 r., sygn. akt III URN 27/78). Biegła sądowa pulmonolog A. O. stwierdziła, że przyczyną zgonu A. S. (2) była miażdżycza uogólniona z przewagą naczyń mózgowych, jednakże zdaniem biegłej

chorobę zawodową – pylicę płuc wraz z jej następstwami w postaci przewlekłej niewydolności oddechowej oraz wtórnymi zmianami w układzie krążenia uznać należy za współprzyczynę zgonu. Biegła podkreśliła, że przyjęcie do szpitala, w którym nastąpił zgon chorego, nastąpiło głównie w związku z objawami przewlekłej niewydolności oddechowej.

W związku z wniesieniem przez organ rentowy zarzutów do opinii biegłej A. Z.-O. Sąd postanowił o dopuszczeniu dowodu z opinii kolejnego biegłego specjalisty chorób płuc A. R.. Także zdaniem tego biegłego, choroba zawodowa A. S. (1) uznana być musi za współprzyczynę jego zgonu. Biegły wskazał, że choroba zawodowa spowodowała u ubezpieczonego inwalidztwo, a zatem miała wpływ na rozwój innych somatycznych przewlekłych chorób. Zdaniem biegłego zgon A. S. (1) był wieloprzyczynowy, jednakże przewlekła niewydolność oddechowa jako następstwo pylicy miała istotny patogenetyczny wpływ na rozwój niewydolności krążenia. Pylica była zatem przyczyną pierwotną, wtórną i bezpośrednią jego zgonu.

Mając na uwadze treść powyższych opinii Sąd przyjął, iż choroba zawodowa A. S. (1) w postaci pylicy płuc stanowiła współprzyczynę jego zgonu. Obaj biegli byli zgodni co do tego, że stan zdrowia spowodowany istniejącą chorobą zawodową miał wpływ na rozwój dalszych schorzeń ubezpieczonego, a w konsekwencji doprowadził do jego zgonu.

W związku z przedstawionymi ustaleniami, wyrokiem z dnia 20 lutego 2015 roku, sygn. akt VIII U 1428/14 Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej G. S. prawo do renty rodzinnej w związku z chorobą zawodową od 11 lutego 2014 roku. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 26 października 2015 roku, w sprawie III AUa 648/15 oddalił apelację, akceptując stanowisko Sądu I instancji. Wyrok Sądu Apelacyjnego został doręczony organowi rentowemu 8 grudnia 2015 roku.

W wykonaniu wyroku ZUS wydał decyzję z dnia 30 grudnia 2015 roku o przyznaniu ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej w związku z chorobą zawodową od 11 lutego 2014 roku na stałe. W decyzji ustalono datę wypłaty świadczenia na dzień 20 każdego miesiąca i orzeczono o wyrównaniu za okres od 11 lutego 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt rentowych oraz na podstawie akt Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt VIII U 1428/14.

Powyższe dowody nie budziły wątpliwości Sądu i zostały w całości przyjęte za podstawę do ustalenia stanu faktycznego.

Sąd zważył, co następuje: odwołanie w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych / Dz. U. z 2004 roku, nr 137, poz. 887 ze zm. / jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / tekst jednolity : Dz. U. z 2004 roku, nr 39, poz. 353 ze zm. / organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Po myśli przepisu art. 118 ust. 1a. powyższej ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

ZUS w odpowiedzi na odwołanie wskazywał, że decyzja wydana została w terminie ponieważ datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie była data wypłynięcia do oddziału wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Sąd nie

podziela takiej wykładni przepisu art. 118 ust 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Według Sądu przepis ten stanowi, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności koniecznej do wydania decyzji uznaje się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu o ile za nieustalenie tych okoliczności odpowiedzialności nie ponosi organ rentowy. Takie stanowisko wyraził też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 roku sygn. P 11/07, na który powoływała się ubezpieczona.

Ubezpieczona domaga się odsetek za opóźnienie w wypłacie renty rodzinnej w prawidłowej wysokości. W sprawie tej okolicznością sporną była kwestia ustalenia czy mąż ubezpieczonej A. S. (1) zmarł w związku z chorobą zawodową. Celem wyjaśnienia tej okoliczności sprawa została skierowana do lekarza orzecznika, który wydał orzeczenie.

W toku postępowania sądowego przed Sądem Okręgowym w Gliwicach w sprawie VIII U 1428/14 została potwierdzona wadliwość orzeczenia lekarza orzecznika i stwierdzono związek śmierci A. S. (1) z chorobą zawodową tj. pylicą płuc. Ustalenie to zostało dokonane na podstawie opinii biegłych. W sprawie opinie wydało dwóch biegłych pulmonologów – A. O. i A. R.. Według pierwszej opinii zgon A. S. (1) pozostawał w związku przyczynowym z chorobą zawodową – pylicą płuc. Choroba ta nie była bezpośrednią przyczyną zgonu, ale była współprzyczyną. Według drugiej opinii choroba zawodowa była współprzyczyną zgonu A. S. (1), była przyczyną pierwotną, wtórną i bezpośrednią. W ocenie Sądu organ rentowy dysponując dwiema przedstawionymi opiniami biegłych mógł prawidłowo ocenić związek śmierci męża ubezpieczonej z rozpoznaną u niego chorobą zawodową. Obie opinie były zgodne. Odpis drugiej opinii w sprawie - biegłego A. R., został doręczony organowi rentowemu 14 stycznia 2015 roku. Termin wypłaty świadczenia przypada na 20-tego każdego miesiąca. Zatem nie było przeszkód aby prawidłowa decyzja została wydana przed terminem płatności świadczenia za luty 2015 roku tj. do 14 lutego 2015 roku (przy uwzględnieniu 30 dni na wydanie decyzji od wyjaśnienia okoliczności sprawy). Kwota stanowiąca różnicę pomiędzy rentą rodzinną z ubezpieczenia wypadkowego i rentą rodzinną wypłacaną ubezpieczonej przez ZUS za okres od 11 lutego 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku została wypłacona w dniu wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku.

W ocenie Sądu organ rentowy po doręczeniu mu drugiej opinii tj. opinii biegłego A. R. mógł prawidłowo ocenić czy zgon A. S. (1) pozostawał w związku przyczynowym z chorobą zawodową.

Zgodnie § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych / Dz. U. Z 1999 roku, nr 12, poz. 104 / odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Według ust 2. okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Zgodnie z ust 4. okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Jak już wyżej wskazano opinia biegłego A. R. została doręczona ZUS 14 stycznia 2015 roku. Prawidłowa decyzja mogła zostać wydana w ciągu 30 dni od wyjaśnienia okoliczności sprawy tj. do 14 lutego 2015 roku. Termin wypłaty świadczenia przypada na 20-tego każdego miesiąca. Zatem świadczenie za okres od 11 lutego 2014 roku do 28 lutego 2015 roku powinno być wypłacone do 20 lutego 2015 roku i od 21 lutego 2015 roku do daty wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku ZUS pozostawał w opóźnieniu z jego wypłatą w pełnej wysokości. Miał przy tym na uwadze Sąd, że kwota stanowiąca różnicę pomiędzy świadczeniem w wysokości należnej i wypłaconej za okres od 11 lutego 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku została wypłacona w dniu wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku. Z kolei opóźnienie w wypłacie rat renty rodzinnej w pełnej wysokości za okres od 1 marca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku miało miejsce od 21-tego dnia każdego miesiąca do dnia wykonania decyzji z 30 grudnia 2015 roku. Świadczenie za styczeń 2016 roku wypłacone zostało w terminie.

Brak orzeczenia o stwierdzeniu odpowiedzialności ZUS przez Sądy I i II instancji nie wyklucza możliwości zasądzenia odsetek za opóźnienie w płatności świadczenia w prawidłowej wysokości od organu rentowego na rzecz odwołującej .

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wskazanym w pkt 1 sentencji na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

W pkt 2 oddalono odwołanie w pozostałej części na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. ponieważ odsetki za okresy inne niż uwzględnione przez Sąd nie są należne.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz.1800), ponieważ ubezpieczona uległa w nieznaczej części roszczenia.

(-) SSO partycja B.-P.